

Nos, a liturgikus mozgalom második céljának megvalósításától a II. Vatikáni zsinat után távolabb vagyunk, mint 50 éve. Az egyházi élet és a pasztorációs gyakorlat szétforgácsoló-dása fokozódott. Az egy-egy ember figyelmében főhelyre került részcek szinte mániakká terebélyesedtek. Az egyházi életterületek, pasztorációs „módszerek”, közösségi programok tartalmilag egyre távolabbra kerültek a liturgiától is, egymástól is. A liturgikus szövegek, a liturgia által közvetített tartalmak normatív jellege fel sem merül a napi gyakorlatban, ezért maga a keresztény tanítás is szervesen, aránytalan, heterogén, sőt nem egyszer heterodox. A hitoktatási, hithirdetési gyakorlatban még inkább visszazorult a liturgia által közvetített őskeresztény szellemiség, melyről Casel helyesen azt írja: „Az őskereszténység az igazi kereszténység próbaköve...nem pusztán történelmi jelenség, hanem teológiailag nézve az a forma, amelyben Isten kinyilatkoztatása Krisztusban a világba lépett, s ezért az egyház isteni modellje”. — A liturgiára fordított figyelem, idő, energia a „maradvány”-elv áldozata. Jó, ha a karácsonyi misztériumjáték többhetes betanítása mellett marad néhány perc a karácsonyi nagymise előkészítésére... hogyan is gondolhatnánk még karácsonyi zsolozsmára, vagy a miseszövegek előzetes átelmélkedésére? És ha mindez egy-egy helyen, egyesek buzgósága által meg is valósulna, ez kivétel, s nem az egyház normális gyakorlata.

A dolgok bizonyára sok külső ok miatt is így alakultak. Nem feladatunk azokat elősorolni. De úgy vélem, egy nagy csalódásnak is áldozatai lettünk: azt hittük, a liturgikus reform lényege néhány külső változás és főleg az anyanyelvre való áttérés. Ha így lenne, nagyon könnyű volna! De ha a gondolatot nem értjük, akkor magyarul sem értjük. Könnyebb persze valamit a gondolat helyébe dugni, mint annak megértésén fáradozni. 50 évvel ezelőtt még világos volt — talán éppen azért, mert a latin kemény héját fel kellett törni —, hogy a liturgikus megújulásért fáradozni kell, hogy a liturgikus mozgalom „apostolságot” kíván. A zsinati „változások” lefegyverezték a mozgalmat.

A liturgikus mozgalom tetszhalott. A liturgikus reform még el sem kezdődött.

NAGY GÁSPÁR

Seattle-i kis „elégia”

*A San Juan Airlines félelmes minigépén
búcsúcsók a gyönyörű félvér lánynak
és búcsútmák a mögöttünk ülő négy apácának
mormolom ám: billeg ez bizony*

*nagyon és azon felül
billeg a kép tengelye
alig navigál aki belül*

*még kiegyenesül a félkör
lépcsőkön jövünk alá
az öblöt nap fakítja de kék így is
és gyönyörű innen Seattle
ha már lent: Seattle-i elégiákat irok!
még egy utolsó csípődobás
aztán égszürke beton
mondja a félvér lány hogy vértelen
fehér vagyok*

(1988. szeptember)